

23 листопада для 8-Б класу

30 листопада для 8-В класу

Тема: Види обставин (за значенням), способи їх вираження

1. Виразно прочитайте речення, опустивши виділені слова. Чому без них речення неконкретні? Поставте питання від присудків до виділених слів. На що ці слова вказують? Прочитайте речення повністю. Дайте визначення обставини як другорядного члена речення.

Палаюче сонце висить **над степом**. Було, незважаючи на таку рань, **душно** як улітку. **За лісом** широкі поля поволі й **лагідно** спускалися **вниз**. (За творами М. Коцюбинського)

Обставина – це другорядний член речення, який служить для граматичного вираження різних обставин дії, стану або ознаки і відповідає на питання *де? коли? як? для чого? чому? та ін.*

Обставина може виражатися:

- а) прислівником: *Коні шалено мчали полем* (Ю. Мушкетик);
- б) дієприслівником: *Осиротівши, клени мріють про весняне листя* (І. Коваль);
- в) дієприслівниковим зворотом: *За хвилину діти з галасом вскочили у виноградник, випереджаючи матір* (М. Коцюбинський);

- г) іменником у непрямих відмінках: *Ішов дід з містечка, через гору у свій присілок* (Л. Костенко);
- г) інфінітивом: *Осінь сіла в лісі відпочити* (М. Вінграновський);
- д) порівняльним зворотом: *Сонце, мов здорова червона діжа, впливало з-за краю землі* (М. Коцюбинський).

За значенням є такі види обставин:

- **місця:** (де? куди? звідки?) — *Я прийшов додому.*
- **часу:** (коли? відколи? доки?) вказують на час дії, стану, ознаки. — *Завтра вставати **рано**. Темної ночі переведено його в темний покій* (Панас Мирний); *Так **коло півночі** Яким їх покликав* (М. Коцюбинський).
- **мети:** (для чого? з якою метою?) означають мету дії. — *Ми поїхали **на відпочинок**. Погонич **зумисне** гнав коні з усієї сили* (І. Нечуй-Левицький);
- **причини:** (чому? з якої причини?) означають або причину, або підставу дії, або причину виникнення стану. — *Він зрадив, **побачивши сина**. Спихав у воду **лягнувши про дівчину**, він одразу ж завагався був...* (А. Головка).
- **умови:** (за якої умови?) означають умову, за якої відбувається дія. — ***Лежачи** й сокира іржавіє. **Не спитавши броду**, не лізь у воду* (народна приказка).
- **допустовості:** (незважаючи на що?) означають умову, усупереч якій щось відбувається. — *Було душно, **незважаючи на таку рань**. І подам вам раду щирі: **і при щасті** знайте міру* (Л. Глібов).
- **способу дії:** (як? яким способом?) позначають якість дії, стану, ознаки або вказують на різні способи здійснення дії чи ознаки або вияву ознаки. — *Він поїхав **поїздом**. **Тихо** пливе блакитними річками льон* (М. Коцюбинський); *Тепер іду я **без дороги, без шляху битого*** (Т. Шевченко); *На чорному фоні неба заблищали **стрілами** блискавки* (І. Нечуй-Левицький).
- **міри і ступеня:** (наскільки? у якій мірі?) характеризують дію, стан чи ознаку за ступенем або мірою їх вияву — *Це мені знайоме **до болю**; Вона вміла **дуже добре** куховарити* (І. Нечуй-Левицький); *Шляхом **на цілий кілометр** розтягнулась танкова колона* (О. Гончар); *Лінивий **двічі** ходить, скупий **двічі** платить* (народна приказка)

На закріплення матеріалу перегляньте відеоролик про види обставин за посиланням:

<https://www.youtube.com/watch?v=0Y3ARvo0qmM>

2.Перепишіть речення, вставляючи замість крапок обставини, подані в довідці. Визначте вид обставини (за значенням) та спосіб її вираження.

Хто питає, той ...до розуму. Вчитись ніколи Мудрий той, до кого думка ...приходить. Краще... ніж завтра вранці. Спить заячим сном: ... заплющеним. Колеса ...не зупинити. Листя падає до ...дерева. Як... щастить, то й Краще горобець... , як журавель

Довідка: на півдорозі, не пізно, вчасно, сьогодні, з одним оком, голіруч, підніжжя, зранку, надвечір, у жмені, у небі.

Домашнє завдання:

- 1. Параграф 18.**
- 2. Виконати тестові завдання за посиланням:**

Для 8-Б класу:

<https://www.classtime.com/code/MWGQJR>

Тести відкриті до 18.00

Для 8-В класу:

<https://www.classtime.com/code/QVE569>

Тести відкриті до 18.00